

könyvespolc

Canaris, a főkém

A második világháborúban a Harmadik Birodalom egyik legtitokzatosabb vezérének számított Wilhelm Canaris tengernagy. Mondhatnánk, ez a foglalkozásával járt, hiszen Adolf Hitler hírszerző főnöke volt, a kémelhárítás, az Abwehr vezetője. A háború végéig már nem érte meg, rendhagyó módon végezte. Résztvett a Hitler elleni összeesküvésben, ám amikor a letartóztatására kiküldött Schellenberg egy órát adott neki, akkor azt nem használta ki, nem lett öngyilkos. Így előbb a flossenburgi koncentrációs táborba szállították, majd Hitler személyes utasítására kivégezték.

Ian Colvin szabálytalan Canaris életrajzában különös titkot boncolgat: né-

hány vélemény szerint a kémfőnök az angolk szövetségese volt. Bizonyíték erre ugyan nem sok akad, ám magas rangú brit hírszerzők eljett megjegyzéseiből következtetni lehetett erre... A szerző egyébként botcsinálta történész, a háború előtti években az egyik neves londoni lap berlini tudósítójaként dolgozott, így munkája révén került kapcsolatba magas német katonai és politikai körökkel. Nyomozó munkáját a háború után kezdte el, ám leltári anyagot nem használhatott, így Canaris portréját visszaemlékezések, mások elbeszélése alapján rajzolta meg.

Ian Colvin: Canaris (Aquila Könyvkiadó) 330 oldal

Villámolvasás

Az ember tamaskodik, amikor azt hallja, hogy léteznek olyan személyek, akik képesek másodpercenként egy oldalt elolvasni.

Márpedig Pasul Scheele bölcsezdoktor, a „villámolvasás teljes elmével” módszer kidolgozója azt állítja, hogy bárki képes erre, aki a tanácsait megfogadja. S a jó példa kedvéért a Villámolvasás című könyv bevezetőjében is rögtön a legfontosabb tanácsok szerepelnek, így már a módszerrel is gyorsabban ismerkedhetünk meg.

A kötet olyan technikákat ismert, melyekkel elménk jobban kihasználható. Az agykontrollhoz kapcsolódó villámolvasás több mint

egyszerű gyorsolvasás, a gyorsabb ismeretszerzésre, könnyebb tanulásra próbál megantanni mindenkit.

Az új eljárás fotóolvasás elnevezésű résztechnika révén például a megfigyelhető az, ami most talán lehetetlenségnek hangzik: az írott oldalt „mentálisan lefényképezhetjük”, a képet pedig egyenesen a tudatalattiba küldhetjük, ahol az információ összekapcsolódik a korábbi ismeretekkel. A szisztema túllép a tudatos elménél korlátozott kapacitásán, segítségével felfedezhetjük rendkívüli szellemi képességeinket.

Paul R. Scheele: Villámolvasás teljes elmével (Agykontroll) 168. oldal

Tolkien Könyvesháza

Szeged, Kossuth L. sgt. 1. ☎ 312-457

Megoldott csillagászati rejtély

„Fénytolvajlás”

● **MTI Panoráma**
A csillagászok több mint 70 éve törtek a fényüket azon, hogy vajon miért bocsátanak ki kevesebb fényt az univerzum minden részén lévő fiatal, nagyon fényes csillagok, mint ahogyan azt a számításhoz alapján el lehetne várni.

Úgy tűnik, most megvan a megfejtés: nem valami rejtélyes anyag, hanem a világűrben leggyakrabban előforduló elem, a hidrogén „lopja el” a fényt. Ezt az Amerikai Csillagászati Társaság jelentette be.

Am a „fénytolvaj” nem csillagászok, avagy asztrofizikusok leplezték le, ahogyan az elvárható lett volna, hanem a New York-i Yorktown Heightsban lévő IBM kutatóközpont lézerszakértői.

A megfigyelt fényvesztés csak a spektrum bizonyos hullámhosszainál észlelhető. Minthogy minden anyag jellegzetes „vesztésmentes” okoz, bármire

gyanakodtak eddig a Földön kívüli baktériumoktól a különféle molekulákig, végső soron minden egyes eddigi feltételezés tarthatatlannak bizonyult.

A lézerszakértők most arra jöttek rá, hogy a fényelnyelési mintákat több optikai jelenség egyidejű fellepte folytán a bolygóközi térben lévő hidrogén okozza, amennyiben különböző módon szórja a csillagokból áradó fényt. Az úgynevezett „Rayleigh-szórás” során a sugárzás molekulákkal reagál. Ugyanez a jelenség látatja velünk kének földi egénket.

További kölcsönös reakciók is lejátszódnak a sugárzás és a molekulák között.

Tény, hogy a lézerszakértőknek most sikerült számítások útján kimutatni olyan fényelnyelési mintákat, amelyek közül több pontosan fedti a csillagászok által a valóságban megfigyeltet – írta az osztrák hírgyűjtés az Amerikai Csillagászati Társaság közleményére hivatkozva.

Negatív rekord Csongrád megyében

Népfogyatkozás, aránytalanul

A temetőbe egyre többen járnak... (Fotó: Karnok Csaba)

Az esztendő első negyedében negatív demográfiai rekord született Csongrád megyében. Az élvészületések száma nem érte el az 1100-at, mintegy 20-21 százalékkal maradt el az évtized negyedéves maximumától, ami 1991-ben volt. A népesség fogyását nemcsak a születések csökkenése, hanem a halálozások számának emelkedése okozza.

Csongrád megye halálozási arányszáma évek óta meghaladja az országos átlagot, a megyék „negatív” rangsorában az első három között szerepel. Előreláthatólag 1996-ban tovább romlik a helyzet és a halálozások miatt soha nem tapasztalt mértékben fogy a megye lakossága. A természetes fogyás mutatószámai soha nem tapasztalt mértékű negatív – az országosnál kedvezőtlenebb – tendenciákat tükröznek. A megyében a természetes fogyás mértéke 1996. első negyedében kétszer több az előző évek átlagánál.

A drámai méreteket öltő népfogyatkozás okairól Klónkai László demográfus, a KSH Csongrád Megyei Intézete igazgatóját kérdeztük.

● **Nemcsak a megyében, de országos viszonylatban is fogy a népesség. Sajátosan magyar jelenségről van szó?**
– A népfogyatkozás világi jelenség, s Európában nem mi, magyarok állunk a legrosszabb helyen a népességfogyás terén, hanem Lettország, Oroszország, Ukrajna, Észtország. A fejlett országokban mindenütt megfigyelhető a népesség csökkenése, a fejletlenebb országokat jellemzi a nagyobb gyermekvállalási kedv. A világ fejlett országaiban általában kevesebb gyermek születik, mint született a múltban.

● **Magyarország sem volt mindig az „egyik” ország, évtizedek alatt zuhant a családok gyermeklétszáma.**

– Az 1920-as években 1000 lakosra több mint 30 gyermek jutott Magyarországon évente, s a szülőnők közül fele 4 vagy több gyermeket hozott a világra. De nem is a születésszámmal van nekünk gondunk – hiszen az, mint mondtam, a világ más országaiban is csökken – hanem a halálozással, mert ebben állunk az élvonalban. Nálunk évek óta többen halnak meg egy-egy esztendőben, mint amennyien születtek, s a világvizonylatban ki-

ugróan magas a halálozási arányunk. A hatvanas évektől kezdődően folyamatosan csökken a születéskor várható élettartam, s ma ott tartunk, hogy a 45-55 éves férfiak körében arat a halál. Magyarországon az első között van a középkorú férfiak halandóságában. Ennek a korosztálynak a magas halálozási aránya az alapvető oka a magyar népesség drámai fogyatkozásának.

● **Nylivan azért, mert ez az a korosztály, amelyik halálra hajtja, szorongja magát.**

– A középkorú férfiak körében a vezető halálak a májzsugor, ennek a korosztálynak minden 5. tagja alkoholist, aminek várható következménye a gyógyíthatatlan betegség, a májzsugor. Persze tovább is sorolhatjuk a többi, életkilátásokat rontó káros szenvedélyeket, az egészségtelen életmódot, de tény, hogy a középkorú férfiak esetében az alkoholnak van jelentős szerepe a korai halálozásban. A népességcsökkenés megakadályozásában a megelőzés lenne óriási szerepe, de a prevenció nem olyan hatásos, hogy az emberek változtassanak szokásaikon, s csökkentsék az alkoholfogyasztást, a dohányosok tabo- rára lenne szükség ahhoz, hogy a káros szenvedélyektől lassan-lassan megszabaduljon az ország, amelynek az okozza drámai fogyatkozását, hogy a lassú öngyilkosság módszerével öli, pusztítja magát. A negyvenes, ötvenes éveit tapasztoló korosztály már nagyon nehezen bírható életmódról, akár az étkezési, akár az életvezetési szokásait illetően. A most felnővekvő generáció még formálható, alakítható lenne, de nincs olyan meggyőző erejű minta, ami példát adna arra, hogy a felnőttek életformáját megkérdőjelező és egészséges életvitelre törekvő generáció nőjön fel.

● **A házasságkötések idejének kitolódása összefügg a nők továbbtanulásával, hiszen amire befejezik tanulmányaikat, már jóval húsz felett vannak.**

– Ez így van, de az iskolázottsági szint más összefüggésben is vizsgálható a gyermekvállalással kapcsolatban. Minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik egy nő, annál kevesebb gyermeket vállal. Ezt igazolja, hogy az általános iskolát végzettek körében több a gyermek, mint az egyetemi vagy főiskolai diplomával rendelkező nők csatládjában. Ez magyarázható azzal, hogy a diplomás nő jóval később tud családot alapítani, mint érettségizett nő, aki már 18 évesen férjhez mehet és még húsz éves kora előtt gyermeket szül. Az egyetemre járó nő 25 éves kora körül gondolhat családra, gyermekekre, s ebben a korban már nem fog több, legfeljebb

két gyermeket szülni. Magyarázható azzal is, hogy a diploma asszony a karrierje, a munkája miatt is kevesebb gyermekre vállalkozik, mert tudja, hogy nem képes ellátni több gyermek nevelését, a szakmai helytállás mellett.

● **A csecsemőhalandóság csökkenésével párhuzamosan csökkent a gyermekvállalási kedv. Mivel magyarázza ezt a látszólagos ellentmondást?**

– A század elején nagy volt a csecsemőhalandóság, s az előre várható veszteség miatt vállalkoztak az asszonyok 4 vagy több gyermek szülésére. Ha egy vagy két gyermek elvesztettek, akkor sem maradt a család gyermek nélkül. Az orvostudomány fejlődésének köszönhetően csökkent a csecsemőhalandóság, győgyíthatóvá lettek, korábban gyógyíthatatlan gyermekori betegségek, s mind több gyermek maradt életben. A nők és a családok már nem látták szükségét annak, hogy több gyermekkel „biztosítsák be” magukat az esetleges gyermekvesztés ellen. Régen a gyerek „nyugdítjként működött”, hiszen a házaspárok a gyermekekben látták a biztosítékot annak, hogy öreg korukban gondjukat viselik. Ma a gyerekeknek ez a funkciója háttérbe szorult.

● **Arról nem beszélve, hogy manapság anyagilag egyre nehezebb a gyerekek felnevelése.**

– Régen egyszerűbb volt a gyermeknevelés, mint ma, amikor nagy energiát, pénzt, odafigyelést igényel, ha a család embert akar faragni gyermekéből. Ez is eltántorítja a felelőséggel gondolkodó házastársakat, s inkább az „egyke” vállalására ösztönzi őket.

A gyermekvállalási kedv csökkenésében fontos tényező az is, hogy a mai világban – s ez nemcsak Magyarországra jellemző –, nem családparti a közhangulat. A családi modell romlása viszont erősen hat a most felnövekvő generációra. A fiatalok azt látják, hogy a házasságok tönkremennek, ha mégis együtt marad a házaspár sokszor zilált a családi élet. A tömegkommunikáció sem arra törekszik, hogy ideális családokat mutasson be, sokkal inkább teret kapnak a széteső, az ingatlalábakon álló családok „modelljei”. A fiatalok csak a negatív mintákat látják maguk körül, s ezt a mintát fogják követni, ami viszont a gyermekvállalási kedv ellenében hat.

Hongkong pénze

● Tokió (MTI)

Kína nem veszi el Hongkong pénzét, amikor a volt brit gyarmat a jövő évben visszakerül fennhatósága alá. A brit-kínai összekötő csoport megállapodást kötött arról, hogy a 62,1 milliárd dollárral rendelkező hongkongi pénzalap a „különleges közigazgatási terület”, vagyis a jövőbeli Hongkong kormányzatának felügyelete alatt működhet majd. E pénzalap a hongkongi dollár védelmét szolgálja. Kína ugyanakkor július elsejének, Hongkong „visszatérése” napjának közeledtével szorosabban vonja a volt gyarmat körüli gyűrűt, nehogy kínaiak tömege áramoljon oda.

Aznavour és a nyelv-háború

● Montreal (MTI)

A Kanadában dúló francia-angol nyelvi rivalizálás áldozatául esett Charles Aznavour francia sanzonékes, akiről kis híján kifutott a francia ajkú közönség, amikor néhány dalt angolul próbált előadni montreali és ottawai koncertjén. „Franciául, franciául” – skandálták a 72 éves énekes előadása közben. Quebec 7,1 millió lakosának nyolcvan százaléka francia ajkú. Aznavour, aki örmény szülők gyermekeként Párizsban látta meg a napvilágot, kifakadt, s közölte, hogy legközelebbi montreali fellépésén kizárólag örményül fog énekelni.

Már négy halott

● Mexikóváros (MTI)

Négyre emelkedett Mexikóban a Pemex állami olajipari vállalat üzemében hétfőn történt robbanás, valamint az emiatt keletkezett és szerda reggelre megfékezett tűz halálos áldozatainak száma. Az üzem San Juan Ixhuatpecben, Mexikóváros közelében található. Két munkás még súlyos állapotban kórházban van, 17 pedig könnyebben sérült meg. A vállalat szerint a tűz ötmillió dollár értékű anyagi kárt okozott.

Az utolsó fellépés

● Houston (MTI)

Jövő márciusban Houstonban tartja utolsó fellépését a világhíró Három Tenor. Luciano Pavarotti, Plácido Domingo és José Carreras idén megkezdte utolsó világ körüli turnéjának zárókonzertje a houstoni Astrodome stadionban lesz március 16-án. A három énekes 1990-ben az olaszországi futball világbajnokságon lépett fel először együtt, ezt 1994-ben nagy sikerű koncert követte Los Angelesben. Azért választották Houstont az utolsó koncert színhelyéül, mert központi fekvése révén várhatóan Észak-Amerikán és Kanadán kívül Latin-Amerikából és Európából is odavonza majd az operarajongókat.